

2004 De Flamingo's in het Zwillbröcker Venn

De Flamingo's komen al zo'n 20 jaar in het Zwillbröcker Venn voor. De eerste jaren kwamen er maar enkele. De grootste aantallen komen er in de maanden april t/m juli. De eersten kun je in de zachte winters al waarnemen in het begin van februari, en als het weer begint te vriezen, trekken ze even terug. De laatste heb ik in november nog waargenomen.

Joop Treep is de coördinator van de Flamingo's in Nederland. In het blad Sovon Nieuws deed hij 'n oproep om de waarnemingen aan hem door te geven en dat heb ik gedaan.

De Flamingo's zijn deze eeuw begonnen met een nieuwe manier van nestbouw. Tot deze tijd maakten ze zelf verhoogde heuvels (terpen) van zand en van alles wat er maar om het nest ligt, met een mooie nestkom waar dan één ei in gelegd werd. Dit maakten ze dan op het eiland zelf. Daar zijn ze de laatste paar jaar van de vorige eeuw steeds verstoord door vossen of ratten of andere beesten. Die konden er gemakkelijker komen omdat de waterstand zo laag was. Na 2000 zijn ze begonnen met de nesten te maken op de hoge pollen van buntgras, riet of pitrus die rondom in het water staan.

Het bleef niet alleen bij deze verandering. Voorheen kwamen de jongen op ongeveer de zelfde tijd uit, maar dit jaar (2004) kwamen de eersten ruim 'n maand eerder uit dan de laatste. De oorzaak hiervan is niet geheel duidelijk. Het meest waarschijnlijk is dat ze direct na de leg verstoord zijn, waardoor

verschillende nesten verloren zijn geraakt. Hierna hebben ze voor Flamingo's iets heel ongebruikelijks gedaan, nml. opnieuw baltsen en weer leggen. Er zijn waarschijnlijk 10 nesten geweest. Deze liggen allemaal vrij dicht bij elkaar. Ik noem het maar op pik afstand, want als ze op het nest zitten pikken ze echt naar elkaar om hun nestterritorium te verdedigen. Dit jaar zijn er zeker 5 jongen uitgekomen. Of er in alle nesten een ei is gelegd is onwaarschijnlijk. De oorzaak hiervan is dat er verschillende, naar verhouding jonge broedparen waren en alles moet je nu eenmaal leren.

De eerste 2 jongen zijn heel vroeg geringd ten opzichte van de voorgaande jaren. Dit was eigenlijk gepland op 23 juli, maar het is al op 5 juli gedaan en het kon beslist niet later, want anders hadden we ze niet meer in de handen gekregen. Bij het ringen van de laatste 2 op 9 augustus kwam de helft van de helpers vast te zitten in de blub en ik dus natuurlijk ook. De jongen gingen deze keer niet zoals gewoonlijk aan de voorkant het water op waar je redelijk kunt lopen, maar naar de achterkant van het broedeiland. Hier bleek een strook van een goede meter breed te zijn waar je echt tot aan je kruis in de blub zakte en je er alleen niet meer uit komt. Gelukkig waren we niet alleen en waren de anderen bereid om ons er weer uit te trekken. Het is wel een raar gevoel om echt vast te zitten, hoe meer je wroet om los te komen hoe vaster je er in komt te zitten. Dit jaar zijn er in totaal 4 jongen geringd, de anderen hebben het niet gehaald.

De Europese Flamingo heet eigenlijk Grote flamingo, dus die naam gebruik ik voortaan.

De eerste Chileense Flamingo heb ik dit jaar gezien op 04-02-2004. Deze heb ik er 2 dagen gezien. Daarna 14 dagen geen enkele meer. Hierna steeds 2 en soms 3 tot op 23-03-2004. Toen waren er opeens 27 stuks, te weten 1 Caribische (zonder ring) 5 Grote Flamingo's (1 man met rechts 'n aluminium ring en 1 Vrouwtje met links 'n aluminium ring) en verder nog 21 Chileense (3 met nieuwe ZV ringen: ZV11 + ZV22 + ZV10).

Hier heb ik de fenologie lijst van de Flamingo's met mijn waarnemingen.

1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
7-2	14-3	28-3	14-2	10-3	10-2	16-2	21-3	18-3	10-3	17-3	28-3

2001	2002	2003	2004	2005
14-3	14-3	10-3	4-2	21-2

Ringgegevens van de Flamingo's die hier geboren zijn.

In 1988 - 1989 - 1990 werden gele en groene ringen gebruikt (Groene ringen worden in W.- Europa niet meer gezien en de gele zijn bijna wit geworden) De gele ringen zijn in 2003 nog in het Zwillbrocker Ven gezien.

In 1991 - 1992 - 1993 - 1994 werden alleen aluminium ringen gebruikt ('91-'93 links en '92-'94 rechts)

♀ Grote Flamingo 1993 aluminium ring links

♂ Grote Flamingo 1994 aluminium ring rechts

1995 ZV03 naar bijna wit verkleurde rode ring (links) van Chileense Flamingo met rechts de aluminiumring

1999 ZV22 is Grote Flamingo ♀ met opvallend roze hals

2001 ZV09 - ZV10 - ZV11

2002 ZV23 - ZV24 2003 ZV15 - ZV16 - ZV18 - ZV19 - ZV20

ZV19 vlak na ringen dood gevonden

ZV16 dood gevonden in oktober 2003

2004 ZV21 - ZV25 - ZV26 - ZV27

Eerste 2 geringd op 05-07-2004

ZV21 van Caribische x Grote Flamingo (jongste jong)

ZV25 is jong van 2 Chileense ouders

De laatste 2 geringd op 09-08-2004

ZV26 van 2 Chileense ouders (de kleinste en jongste)

ZV27 is waarschijnlijk jong van 2 Chileense ouders (trekt iets met de poot, maar dit lijkt op 31-8 genezen).

Op zaterdag 26-3-2004 waren er 24 Chileense, 5 Grote en 1 Caribische Flamingo's.

10 Chileense, 5 Grote en 1 Caribische waren in een gemengde groep tegenover Kansel Noord heftig aan het baltsen. Zeer indrukwekkend om te zien. Aan de balts deden 9 geringde flamingo's mee: Een Grote Flamingo wijfje met alu-ring links (geboren 1993), een Grote Flamingo wijfje met ZV22 (geboren 1999).

Chileense Flamingo's: 1 met alu-ring links (1991 of 1993), 1 met alu-ring rechts (1992 of 1994), 5 met rode ringen: ZV24, ZV10, ZV11, ZV09 en ZV??(met nog veel grijs aan de kop, misschien ZV23?). Het is duidelijk dat aan de balts voornamelijk jongere flamingo's mee doen. De oudere Chileense Flamingo's (zeker al 4 of 5 paren) waren bij Kansel West paarsgewijze aan het voedsel zoeken. Hierbij was ook de geringde flamingo ZV03.

Het is bijna onmogelijk om in de druk bewegende massa al de ringen te zien en af te lezen, zeker omdat het water ook nog eens heel hoog was, en op een zeker moment heb ik het dus ook maar opgegeven.

Dit is pas de tweede keer in de geschiedenis dat de Flamingo's zo vroeg in het jaar al zo massaal aanwezig zijn. En dat terwijl er toch nog regelmatig nachtvorst is. De Kokmeeuwen zijn nog lang niet op volle sterkte

hier aanwezig, dus de voedselvoorziening zal zeker nog niet optimaal zijn. Dat verklaart ook het regelmatig wegvliegen naar andere gebieden om daar voedsel te zoeken.

Op 15-4-2004 was de Caribische Flamingo weer in gezelschap van 'n Grote Flamingo aan het foerageren, geheel aan de oost zijde, en ook 6 Chileense en 4 Grote die er hun balts gedrag vertoonden, Verder waren er bij de West Kansel 3 paartjes Chileense Flamingo's die dit hier deden, op het broedeiland waren 7 Chileense en 1 Grote Flamingo o.a. het marcheren (deze keer 'n beetje wanordelijk). In totaal waren er 1 Caribische, 5 Grote en 22 Chileense Flamingo's.

Op 20-04-2004 hadden de Caribische Flamingo x Grote Flamingo 1 ei. Het nest was vanuit de kijkhut goed te zien. Verder waren er zeer waarschijnlijk nog 9 nesten meer.

20-05-2004

Op het Zwillbrocker Ven in totaal 24 Flamingo's.

Een paartje Chileense (alle twee ongeringd) heeft jong.

Paartje Caribische/Grote Flamingo heeft ook jong (Grote Flamingo ♂ 1994 rechter poot aluminium ring).

Het totale aantal nesten is niet goed te zien - 10 stuks is mogelijk. Er wordt niet op het broedeiland gecontroleerd om verstoringen te voorkomen, daarom is het nooit helemaal zeker.

Op 5-7-2004 zijn de eerste 2 jongen geringd (ZV21 en ZV25)

Op woensdag 7 juli waren de beide jongen ZV21 en ZV25 nog in goede conditie op de broedplek aanwezig. Verder heb ik daar nog 1 klein jong gezien in een nestkom van enkele dagen oud. Er waren maar 7 ouder vogels. 3 Grote Flamingo's, (waarvan 1 met aluminium ring rechts en 1 met aluminium ring links) en 4 Chileense. 1 Zwarte Ruiter was er ook druk aan het foerageren.

Het is nou zaterdag 24-07-2004 14.00u. Op het Zwillbrocker Ven zitten nog maar 2 volwassen Chileense Flamingo's. Een met aluminium ring links en ZV03. De 2 jongste Flamingo's zijn met elkaar aan het snavelen. De 2 grote jongen lieten zich ook zien. De geringde Lepelaar is er nog steeds en verder vliegen er 2 Zwarte Sterns.

Op 9-8-2004 zijn de laatste 2 jongen geringd.

Op 23-8-2004 in totaal 7 Flamingo's gezien. (Chileense ZV03 + Chileense zonder ring + Chileense met aluminium ring rechts en Grote Flamingo met aluminium ring rechts (♂ 1994) en verder nog de 3 volgende jongen.

ZV21: Wordt ongeveer 10 minuten aan een stuk door zonder onderbreking gevoerd door Chileense zonder ring. Dit alles ging gepaard met een hard knorrend/brommend geluid dat ik op 200 tot 250m afstand heel goed kon horen. Dit knorrende geluid had ik nog nooit eerder gehoord.

ZV26: Wordt 1.5 minuut gevoerd door Chileense met aluminium ring rechts.

Foto Oane Tol - ZV27 - in het Lauwersmeer

ZV27: Heeft zichtbaar last van zijn poot en gaat veel op de hakken zitten (de tarsus vlak op de grond en zit daarom bijna altijd op zandbankjes), trekt met de poot. Gaat later op de avond iets van de kant en blijft met een poot half opgeheven staan. Volgens Joop Treep kunnen deze pijnen wel eens het gevolg zijn van de enorme groeisnelheid van de poten (van ongeveer 10 cm bij de geboorte naar 10 tallen centimeters binnen een periode van nog geen 3 maanden).

Op 30-08-2004 waren nog 4 Flamingo's aanwezig, te weten 2 Chileense en de 2 jongste ZV26 en ZV27. ZV27 lijkt nu geen last meer te hebben van zijn poot. ZV26 wordt weer gevoerd door 'n Chileense Flamingo met aluminium ring rechts. Er is ook weer een Lepelaar aanwezig. Maar deze is niet geringd. Dus een andere dan in juli.

Op 2-9 waren er 5 Flamingo's aanwezig. Te weten ZV26, ZV27, 1 Grote Flamingo met aluminium ring links (♀1993), 2 Chileense Flamingo's waarvan een met aluminium ring rechts. ZV26 was alleen op het broedeiland, terwijl de andere 4 bij elkaar bij de westelijker kansel waren. Het valt op dat de ouder vogels steeds wisselen. De Grote Flamingo van vandaag is het ♂ van 1993 en op 23-8 was het de Grote Flamingo ♀ van 1994 en bij de Chileense is het al niet anders, dat wijzigt ook met de dag. De Caribische heb ik na 15-6 niet meer gezien.

Op 4-9, 6-9 en 9-9 waren alleen de 2 jongste Flamingo's ZV26 en ZV27 nog op het ven aanwezig. Waarschijnlijk konden ze toen nog niet vliegen, want ik zag 4 keer 'n Bruine Kiekendief over hen heen vliegen en dan begonnen ze telkens te rennen. Ze zien er goed gezond uit. De ongeringde Lepelaar was er nog.

Van de eerste 2 jongen wordt ZV21 vanaf 26-8 gezien bij de Durgerdam (dicht bij Amsterdam) en ZV25 werd op de zelfde tijd gezien aan de Steile Bank in Friesland.

Het is zaterdag 9-10-2004. Op het ven zijn nu nog de Chileense Flamingo met alu-ring links, en ZV26 en ZV27. ZV27 vloog nu een groot rondje laag over het water. De volgende dag 10-10-2004 zag ik de 2 jongen boven de Berkel vliegen in westelijke richting. Ik heb ze nog even gedag gezwaaid want ik dacht, die zie ik dit jaar niet meer terug. Maar dat had ik goed mis, want op vrijdag 22-10-2004 waren beide jonge Flamingo's ZV26 en ZV27 weer op het Zwillbrocker Venn in gezelschap van een Chileense Flamingo met aluminium ring aan de linker poot.

Op 3-11 en op 6-11 was er alleen nog ZV27. Verder was er nog een Klapdekster.

Op 8-11-2004, ondanks goed zoeken geen Flamingo's meer.

Zojuist ontving ik een berichtje van Joop Treep dat ZV27 op 17 november gezien is in de Bantpolder in het

Lauwersmeer en op 20-12-2004 in Ezumakeeg Anjum Fr., ook het Lauwersmeer. Hij is dus succesvol uitgevlogen, maar moet nu nog even de weg naar het zuiden vinden.

Willie Smeenk.

